

Taxa postal
p'atite in numerar
No. 224.716-999

Ara 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 10. szám. Telefonszám: 9-77
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej
KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi
és bánági zsidóság politikai
napilapja
Cikkeink utánnomását csak a
forrás megjelölésével engedjük
meg
Kéziratokat nem kü-
megőrzésükre ne

Amig egy törvény eljut odäg...

Ott voltam a kamara éjszakai ülésén,
amelyen Jorga professzor első kisebbség-
védő törvényét kellett volna meg-
szavazni. Ugy éreztem, történelmi pill-
anát ez, mert a román parlamentben
eddig csak olyan törvényeket hoztak,
amelyek jogokat vettek el tőlünk. Vég-
re egy törvény, amely jogokat ad. Igaz,
csak a legelemibb, a legtermészetesebb
jogot, az anyanyelv jogát, de eddig ez
is el volt zárva a romániai kisebbségek
elől. Jorga professzor baccalaureatusi
reformjavaslata az első lépés lett volna
ennek a jognak elismerése felé. Kíván-
csian vártuk, miként fog reagálni a
parlament erre a lépésre.

Megkaptuk a feleletet, de nem volt
köszönet benne.

Reggel még megkondította a vész-
harangot a nacionalista sajtó: veszély-
ben az állam biztonsága és a román
kultúra szupremáciája, mert a kisebbségi
diákok ezután saját anyanyelvükön
érettségizhetnek. Reggel még mi is azt
gondoltuk, ez a Jorga professzor mégis
csak derék ember, akiben van bátorság
előhozakodni ilyen javaslattal.

A törvénymódosítás világosan, becstü-
letesen volt megfogalmazva: „A feleke-
zeti és más nyelvű középiskolák növén-
dékeinek jogukban van az illető iskola
tannyelvén érettségi vizsgát tenni, ki-
véve a román nyelvet”.

A Zsidó Parlamenti Klubban elhatá-
rozták, hogy a parlamenti vita során
képviselőink meg fogják dicsérni Jorgá-
t ezért a becsületes javaslattal.

De haj, mi lett estére a szép ígére-
től. Mivé lett ez a tisztességes szándék,
mire keresztül esett a bizottsági ülés
retortáján és a kamara plénumának
vörösmalmán.

Pont az ellenkezője annak, mint ami
szándékolt volt. Egyszerűen kikaszt-
ralták a javaslat kisebbségvédő részeit
és olyan új szöveget adtak neki,
amely nemcsak, hogy haladást nem je-
lent a régi törvénnyel szemben, de ha-
tározott visszaesést és jogfosztást.

A régi törvény ugyanis úgy intézke-
dik, hogy a román nyelv, román törté-
nelem, földrajz és alkotmánytan kivé-
telével a kisebbségi iskolák növendékei
a többi tantárgyakból az illető iskola
tannyelvén tehetik le a baccalaureatusi
vizsgát. A régi törvény szerint tehát a
kisebbségi tanulóknak jogukban volt
választani, hogy ezekből a tárgyakból
románul, vagy anyanyelvükön akar-
nak-e vizsgázni.

Lássuk már most, hogy néz ki Jorga
professzor törvénye, miután kike-
rült a kamara Procrustes-ágyából. Ugy
néz ki, hogy még a kamara legvadabb
sovinisztái sem tiltakoztak ellene és
Cuza professzor is elégedetten dörzsöl-
te a kezét az eredményes és szellemes
kisebbségvédelem láttán. Az elfogadott
javaslat ugyanis nemcsak, hogy nem
adja meg a jogot a kisebbségi tanulóknak
az anyanyelven való vizsgára, de
kötelezi őket, hogy kivétel nélkül min-
den tárgyból románul feleljenek és
mindössze annyit enged meg, hogy
anyanyelvüket *kisegítő nyelvként* hasz-
nálhassák.

Mindezt pedig egyetlen szó beszúrás-
sával érték el. A szöveg megfelelő ré-
szébe beiktatták: „*concomitent*”. Ami
annyit jelent: egyidejűleg. Vagyis a ki-
sebbségi diákoknak jogukban van egy-
idejűleg anyanyelvükön is felelni az

Cuza kifejtette a válaszfelirati vitában, hogyan oldaná ő meg a zsidókérdést

Kirobbant az első incidens a kor- mánypárt és a liberálisok között a parlamentben

Ki kapott több szavazatot a kormánypárt listáján: a jorgisták, vagy a liberálisok? A nemzeti parasztpárt támogatja a liberális pártot, ha a politikai pártok megvédéséről van szó. Kiket főgnak julius elsejétől kezdve a minisztériumokba beengedni

Bucuresti-Bukarest, június 27. (Az Uj
Kelet tudósítójától). A kamara tegnap
délutáni ülésén folytatták a válaszfel-
irati vitát. Többek között Cuza profesz-
sor is megtartotta beszédét amely szó-
kás szerint hatalmas botrányok előidéző-
je lett. Az antiszemita vezér ezúttal nem-
csak arra szorított, hogy a zsidókat
támadja, de apró intrikákkal igyekezett
egymás elenl uszítani a politikai pártok
és a parlamenti többséget. Cuza mes-
terkedései nem maradtak eredmény nél-
kül. Kirobbant az első összeszólalkozás a
liberálisok és a kormánypárti többség
között, amelyek tudvalevőleg kartellben
és békés egyezségben vettek részt a vá-
lasztásokon. A **Franasovici-Perietianu**
konfliktus nyilvánvalóan azt jelzi, hogy
a kormánypárti többség és a liberálisok
közötti barátkozás nem lesz hosszú életű.

Figyelemreméltó volt a tegnapi vitában
az is, hogy a nemzeti parasztpárt nevé-
ben **Mirto** támogatást ígért a liberálisok-
nak minden olyan alkalomra, midőn a
politikai pártok léteinek és létjogosult-
ságának megvédéséről lesz szó.
Napirend előtt **Argetoianu** beterjeszti
a közigazgatási reform egyes szakaszai-
nak módosításáról szóló javaslatot.
Negura liberális kifogásolja, hogy a
kenyér ára túlságosan magas a gabona-
árakhoz viszonyítva. Ebből az arányta-
lanságból sem a termelőknek, sem a mal-
mosoknak nincs hasznuk.
Franasovici liberális kéri a kormányt,
hogy bocsássák rendelkezésére a külföldi
sajtoattasék listáját. Ugyancsak felvilá-
gosításokat kér a minisztériumok hiva-
talaiba való bejárás szabályozására vo-
natkozólag.

Jacobescu nemzeti parasztpárti a tanítók
és lelkészek fizetésének pontos folyó-
sítása érdekében szólal fel.
Jorga: A Maniu-kormány alatt hónapokig
nem folyósították a fizetéseket.
Toni a tantestület nevében olvas fel
nyilatkozatot és bizalmat szavaz a kor-
mánynak.
Ezután Cuza megy fel a szószékre, hogy
az antiszemita liga nevében hozzászóljon
a válaszfelirati vitához. A liberálisokat
támadja mindenekelőtt is, akik a mon-
archikus kérdésben kvalifikálhatatlan
magatartást tanúsítottak. (Nagy zaj a
liberálisok oldalán).

**Cuza olvassa a liberálisok
Károly-ellenes brosuráját**

Otetelesanu averescanus felmegy a szó-
székre és kezébe nyomja Cuzának azt a
röpiratot, amelyet a liberális kormány
annakidején Károly király ellen kibocsá-
tott. Cuza olvasni kezd egyes részleteket
a röpiratból. A liberálisok éktelen zajba
kezdenek, a padokat verik és követelik,
hogy vonják meg Cuzától a szót. Az elnök
kénytelen hosszas hiábavaló cseppetés
után az ülést felfüggeszteni.

Az újbóli megnyitás után Partenie Dan
liberális kéri Jorgát, hogyan türi meg,
hogy az uralkodó nevét belekeverjék a
parlamenti vitába.

(Folytatása a 4-ik oldalon.)

Jorga visszavonja a kisebbségi egyete- mekről tett ígérét

Jorga az első kérdésre vonatkozóan azt
válaszolja, hogy csaknem az összes kül-
földi sajtóattasékat felfüggesztették hi-
vatalukból. Ami a minisztériumokba való
bejárást illeti, a kormány most készíti a
minisztertanácsi döntés végrehajtási uta-
sítását, amely pontosan szabályozni fogja
ezt a kérdést. Jorga egyúttal felhasz-
nálja az alkalmat, hogy megcáfolja egyes
lapok azon híreit, mintha ő egyetemetek
akarna a kisebbségek számára létesíteni.

Trancu-Jasi az ügyvédi kamarák szö-
vénye nevében tiltakozik a miniszte-
riumokba való bejárás megszigorítása
ellen.

Hamangiu igazságügyminiszter ígéri,
hogy a végrehajtási utasításban figye-
lembe fogják venni a jogos kívánságokat.

Dan liberális ugyancsak ebben a kér-
désben szólal fel. Kifejti, hogy a polgárok
nak feltétlenül szükségük van arra, hogy
bejárhassanak a minisztériumokba és el-
intézhessék ügyes-bajos dolgaikat. Kéri,
hogy hetenként legalább egy napon tegyék

szabaddá a minisztériumokba való be-
járást.

Jorga: Mindenkinek meg lesz adva a
lehetőség, hogy a miniszterekhez, vagy az
államtitkárokhoz bejuthasson. Csak a
tisztviselőket nem fogja engedni továbbra
is zavarni munkájukban.

A máramarosi anomáliák

Modreanu lupista a máramarosi anomá-
liákról beszél s rámutat arra, hogy a
máramarosi parasztek legnagyobb része
el van ítélve erdőkihágások miatt.

Hamangiu igazságügyminiszter: A leg-
többnek megkegyelmeztünk.

Pompei elnök javasolja, hogy a szom-
batot tegyék meg interpellációs napnak.
A kamara a csütörtöki interpellációs nap
fenntartása mellett dönt.

Jon Scutaru (ujságíró) interpellációt
jelent be az agrárkérdésben és kéri a kor-
mányt, hogy precizirozza agrár-program-
ját.

Az interpelláció sürgősségét elveti a
kamara.

érettségien. Más szóval: az összes tan-
tárgyakból románul kell vizsgázni, de
bizonyos tárgyakból egyidejűleg anya-
nyelvükön is elmondhatják mondani-
valójukat.

Aki csak kissé ismeri az ilyen viz-
gák természetrajzát, azonnal tisztában
van vele, hogy a törvénynek ez a for-
mája kevesebbet ad a semminél, mert
ugyan melyik kisebbségi diák fogja
merni kisegítő nyelvül használni anya-
nyelvét? Hiszen ezzel a biztos bukás-
nak tenné ki magát a román nyelvből.
Ime mi lett a Jorga első törvényéből.
Karikatúrája lett önmagának. Kisebbségi
jogkiterjesztésnek indult és jog-
fosztás lett belőle.

A gyűlés egész folyamán Jorga arcát
figyeltem. A nemes professzor olimpiai
magasságból mosolygott le, miközben
mindez végbement javaslatával. Lehet,
hogy magában azt gondolta, amit a vá-
lasztási visszaélésekkel kapcsolatban
mondott: „*Mit tehetek én, ha az ország
romlott!*”. Egy szava sem volt ellene,
mikor újabb és újabb darabokat farag-

tak le a törvényéből és derűs nyugalom
mal kérte a kamarát, szavazza meg ezt
az értelmétől és lényegétől megfosztott
törvényt.

Voltak szócnokok, akik heves ellenzéki
beszédbe fogtak, de Jorga professzor
„megnyugtató” közbeszólásai után fen-
tartás nélkül járultak hozzá a javaslat-
hoz.

A végén már a legnehezebb felfoga-
suak is megértették, hogy itt valóban
semmit sem kapnak a kisebbségek és
senkinek sem kell, hogy felháborodjék
hazafias lelkiismerete, amikor ezt a
törvényt megszavazza.

Csak a kisebbségi képviselők ültek
szomorúan és tehetetlenül a helyükön,
még érdemesnek sem találták, hogy til-
takozzanak a csunya játék ellen. Egye-
dül **Willer** képviselő mondott néhány
rezignált szót, amelyben rámutatott a
módosított módosítás kisebbségellenes
tendenciájára.

A legsajnálattaméltóbb ember azon-
ban az egész kamarában **Brandsch** Ru-
dolf kisebbségi miniszter volt, akinek

olyan mértékben komorodott el az arca,
amint a vita haladt előre. Végül szép
csendesen felállt, elsompolygott a mi-
niszteri padsorból és odaült lehorgasz-
tott fejű kollégái közé. A szászok
Brandsch iránti részvétből nem szóltak
hozzá a javaslatához. Az eredeti szöveg
ugyanis az ő inspirációja alapján ké-
szült. A módosításnál már nem kérdez-
ték meg.

A preludeum nem nagyon kecsegtető.
Majdnem bizonyos, hogy ugyanilyen
sorsra fognak jutni ebben a parlament-
ben Jorga professzor többi kisebbség-
védő javaslatai is, mint a kisebbségi
egyetem és kisebbségi minisztérium.

Jorga újra bebizonyította, hogy rap-
szódikus ember és pillanatnyi hangu-
latok rabja. Ha nem így lenne, bizo-
nyára talált volna módot rá, hogy ke-
resztülérszokolja törvényét eredeti
formájában.

Nem tette ezt. Sem kedve, sem bátor-
sága nem volt hozzá. Engedett magát
meggyözni.

(m. e.)

Ha azt akarja,
hogy az UJ KELET,
az erdélyi zsidóság
egyetlen organuma,
zavartalanul telje-
sítse kötelességét
í z e s s e
pontosan előfizetését!

ajlás, hírek. —
ovella. — 5.25:
mléksobrok, fel-
5: Nagy Endre
űnepély Joachim
vfordulójára. —
időjárás, hírek,
renc kamaraéne.
rü hangv.
zene.
és divatos dalok.
művei.
: Traviata című
n művei.
ngv.
Szibéria című
DE
Márka 39.98,
168.50, font ster-
k 6.62, lira 8.85,
ő 29.40, dinár 3,
frank 32.70, zloty
rancia frank 6.60,
ár 167.50, belga
vájci frank 32.70,
ling 23.80, márka
forint 68, dinár 3.
letések
so Bazárban
ngyen. Gyermekkosci
zdvé
endü minőségben
n eladók. Régisé-
Cluj, Str. Avram
uftenommen
Abraham Schlesin-
manufacturwaren.
TES
káknek montirozá-
yozását és javítá-
kiállítás. Somlyai
aniu.
asabb uccák egyi-
ethelyiség, esetleg
nnal kiadó. Cim
ó
z használható. A
felete alatt készül
ailban: Legmann
s.
szinti szoba, lakás
na Maria 15.
modern, két szoba
őszobás lakás ju-
dni Str. Paris 38.
szakmájában vagy
zkezdést keres. Cim
zítését, valamint a
kák festését és mo-
lalja a „Fortuna”
Str. Saguna (7)
m.
közismert első-
konyhájáról
DSZ
b Efferem
Lloyd-sor 11.
lszer:
menü 40 lej,
y menü 60 lej.
na!
tteket vállal!
szolgáltatás!
vedvezmény!
J KELETBEN

„Szenvedni fogunk mindannyian, kivéve a lejt“

A lej szilárdtsága biztosítva van

A nemzetközi szerződések megakadályoznak minden valuta-spekulációt

Bucuresti-Bukarest, június 27. Az Argus közgazdasági napilap hasábjain Cortzeanu ismert gazdasági szakember a következő érdekes cikket írja a lej stabilizációjáról:

„D. C. Argetoianu pénzügyminiszter a parlamentben határozott nyilatkozatot tett abból a célból, hogy egyes tendenciós híreket megcáfoljon. A jelenlegi kormány pénzügyi politikája éppen úgy, mint az előző, változatlan, — mondja a pénzügyminiszter — úgy, ahogy azt 1929. február hónapban megállapították. A pénzügyi politikának olyan természetű megváltoztatása, ahogyan azt a tudatlanokkal az ország rosszakarói el akarják hitetni, lehetetlen.

A lej stabilizálása az állam, valamint a Banca Naționala és a világ leghatalmasabb kibocsátó intézeteinek közreműködésével történt. A jelenlegi aranylej nem egy mesterséges alkotás. Ez nem a kormány jóakarátának a termése, amelyeket miniszteri rendelettel, vagy törvénnyel megmáshatna.

A lej a mi nemzeti valutánk. Azonban a pénzügyi alapja nemzetközi. Jogi alapja pedig szerződéseken nyugszik. Ilyenformán a kormány semmi befolyása nincs a lej stabilizálásának megtartására, vagy megváltoztatására nézve. A stabilizációs törvény, amelyik módosította a valutánk biztosítására vonatkozó nemzetközi megállapodásokat, szintén egy másik szerződéses törvény egészítette ki, a Banca Naționala reorganizálása céljából. E törvénykomplexumban a főgond éppen az volt, hogy a Banca Naționalát elválassák az államkincstártól, vagyis a pénzügyminiszterium szükségleteitől.

Az államnak lehetnek pénzügyi nehézségei. — Kénytelen pénzforrások után nézni, bármilyen más úton anélkül, hogy a Banca Naționalához pénzgyek kibocsátásáért folyamodjon. Nincs tehát semmi inflációs veszély. — Ennek a bizonyítéka meg is történt az utóbbi két évben, amikor is a kormányznak pénzre lévén szüksége, idegen piacokhoz volt kénytelen folyamodni kölcsönért.

Füldörhában, valamint selyem fehérnemű és selyemharisnyában, ugy minőségben, mint olcsóságban, vezet az.

„ELBE“ Cal. Reg. Ferd. 19

és
„HARISNYA-HÁZ“
Cal. Reg. Ferdinand 29. (kis hid mellett)
Egy kísérlet mindenkint meggyőz

Kétségtelen, az állam pénzügyi helyzete nem a legvirágzóbb. Minket is, mint a többi államot, érint a világválság. De mi van a többi helyeken? Vegyünk egy példát. Táviratilag jelentették, hogy Mellon ur, az Egyesült Államok pénzügyminisztere Európába érkezett. Mellon ur több beszédet mondott Washingtonból a rádióba, hírvilág adván egész Amerikának, hogy az Egyesült Államok budgetje ebben az évben horribilis veszteséggel fog zárulni és hogy a jövő évben nem lesz jobb a helyzet.

Mellon ur éppen ezért jött Európába, hogy az internacionális pénzpiac számára javulási eszközt találjon. Amerika a világ leggazdagabb országa és az egész Európa hitelezője panaszokdók tehát veszteségekről és javulási eszközöket keres. Egész Európában hasonlók a gondok az állam pénzügyi helyzete körül. Sehol azonban, Amerikában sem és Európában sem merült fel az infláció utján való gyógyulás eszméje.

Szenved az egész világ. A nehéz megpróbáltatások idején, Románia sokkal kevésbé van kitéve a

valuta devalválás veszélyének, mint az ipari országok. Bevizsgálván külföldi fizetéseink mérlegét és összehasonlítván ezen mérleget az ipari országok mérlegeivel, észrevehető, hogy az utóbbi két évben, amióta a világválság uralodik, a mi helyzetünk relatív, kedvező. Míg az ipari államok nem adhatják el áruikat, élelmiszereket kell importálniok és így mindig jobban meg kell, hogy terheljék fizetési mérlegüket, a mi országunk alkalmazkodik a mezőgazdasági termékek értékéhez és redukálta aránylag importunkat is. Ez az, ami egy kedvezőbb pénzügyi helyzetet teremt a mi számunkra.

Létezik tehát a törvényeken és szerződéseken kívül olyan tényleges helyzet, amelyik menedéket nyújt a mi lejtünknek bármilyen veszedelem elől.

Az állam alkalmazkodni fog a szegénységhez ép úgy, ahogy a piac alkalmazkodott. Le fogja redukálni a kiadásait a bevételek növekedésével, ami különben két év óta már folyik is. Szenvedni fogunk mindannyian, — kivéve a lejt.

A német felsőbb bíróságok fogházra ítélték a kampós kereszt hősöket

Berlin, június 27. Az Uj Kelet annak idején hírt adott arról, hogy 1930 októberében öt 24—26 éves fiatal ember Essenben bement a zsinagógába és megzavarta az istentiszteletet. A bentlevők kituskolták a fiatal embereket, akik azonban gumibotokkal felszerelve megtámadták az egyik tanítót és a kántort. A rendőrség később előállította a kampós kereszt ifjakat, akiket a bíróság

2—5 hónapig terjedő fogságra ítélt el. Az elítéltek fellebbeztek. A fellebbezés június 18-án tárgyalta az esseni felsőbb foku bíróság. A vádlottak azt mondták, hogy ittasak voltak és nem tudták számot adni arról, ami történt. A bíróság azonban nem vette figyelembe a védők érveit és meghagyta az első bíróság ítéletét, egyedül egy Wolf nevű kampós keresztet mentettek fel.

Venezelosz közbelépésére letörték a szaloniki antiszemita zavargásokat

Néhány gazdag zsidó kereskedőt akartak megsarcolni az antiszemita agitátorok

Párizs, június 27. Közölte az Uj Kelet, hogy Szalonikiben újra föléledtek a zsidóellenes zavargások. Már attól kellett tartani, hogy a nacionalista elemek megtámadják házaikban a zsidókat. A zsidó képviselők intervenciójára azonnal nagyszámu katonaságot összpontosítottak a városba, úgy, hogy a zsidók vagyoni és testi épsége biztosítottnak látszott. Venezelosz miniszterelnök nyomban Athénből Szalonikibe utazott, ahol magához kérte a hatóságok vezetőit, akiknek meghagyta, hogy ne tőrjenek semmiféle antiszemita akciót és a legkisebb rendzavarást csirájában

fojtsanak el. A hatóságok azonnal megindították a nyomozást és számos letartóztatást eszközöltek. Kiderült, hogy az antiszemita jelszavaknak semmi alapjuk nincs, a zsidók soha nem követelték a macedón függetlenséget, amely semmiféle tekintetben nem válna hasznukra. Kiderült, hogy egy Santopoliades nevű diák szervezte meg a propagandát, azért, hogy néhány gazdag zsidó kereskedőt megfélemlítsen és pénzt zsaroljon ki tőlük. A rendőrség több helyütt házkutatást tartott és elkobozta a zsidóellenes röpiratokat.

A „heidelbergi“ kis Tauber“, egy pofon, meg a Götz-idézet

Mi az igazi művészi szabadság? — Egy bölcs író

Heidelberg, június 27. A heidelbergi városi színház tenoristája nagyon kedves kolléga és tehetséges színész volt. De csak addig, amíg a „Mosoly ország“ című operettben óriási sikert nem aratott. Ettől az időtől kezdve ugyanis egészen starmodort vett fel és a kis heidelbergi Taubernek nevezte önmagát.

Május elején nagy beszélő próbán kellett markiroznia. A főrendező megkéri, hogy beszéljen kissé hangosabban, a „kis Tauber“ erre Götz von Berlichin gen közismert felszólítását intézi a főrendezőhöz és elhagyja a színpadot. Azután azt követeli, hogy a Mosoly or-

szágának délutáni előadásából hagyjanak ki egy dalt, mert este egy másik operettben a főszerepet kell énekelni és nem akarja tuleröltetni magát.

A főrendező nem enged, a tenorista dührohámot kap, székkel ront neki a főrendezőnek, mire ez utóbbitól, önvédelemképpen, egy pofont kap. Mindezt tíz perccel a délutáni előadás kezdete előtt történt. A tenorista a közönség széksorai között vonul el és otthagyja a színházat. Ugy a délutáni, mint az esti előadás elmarad. A tenoristát szerződésszegéssel vádolják és ezer marka kátréritésre perlik a két elmaradt elő-

MEMBERETVAKREM
ELŐNYEI
BŐSÉGES HAB-KIMÉLI A PÉNYGÉZ
HIGIENIKUS. — GAZDASÁGOS
INGYEN HINTADARAB KAPMATO AZ OSSZE
SZAKUZLETEKBE
PROBALJA KI, HOGY MEGGYÖZDHESEN
VEZÉRKÉPVISELET: M. MARGULIUS BUCURESTI SMARBA

adásért. A tárgyaláson természetesen fontos szerepet játszik a Götz-idézet. A bíró igyekszik békíteni a feleket és védelmébe veszi a tenoristát, aki tud dolgozta magát és ideges volt. Igen, de a Götz-idézet? „Az se olyan borzosító — véli a jószívű bíró —, ha egy színésznek már ahhoz sincs joga, hogy időnkint ilyen felszólítással forduljon intendánsához, vagy rendezőjéhez, akkor nincs többé művészi szabadság. A felszólításnak különben sem kell föltétlenül eleget tenni...“

Azután rátér a pofonra, amelyet a „kis Tauber“ kapott és úgy magyarázza a dolgot, mintha a pofon mintegy ellenszulya volna a Götz-idézetnek.

A bíró humorának és türelmének végül tényleg sikerült egymással kibékíteni a feleket.

Árvák szombatja

Az Erdélyi Zsidó Árvagondozó ez évben is nagyszabású nyaralattási akciót készít elő az árvák részére. Ismét Tihucára, saját nyaraló telepeire fogja az árvákat küldeni. Az elmúlt évek tapasztalatai és az árvák rendszeres orvosi ellenőrzése szerint, az árvák igen nagy százaléka tuberkulózissal inficiált, aminek következtében beteges kinézésű, csenevész, fejletlen gyermekek egész sora akad közöttük minden évben. Ehhez járul még az özevgyek nagy nyomorúsága, hogy egy része kenyérről alig tudja ellátni gyermekét az Árvagondozó segítségével nélkül. Valóságos életmentő jelentőségű az árvák részére minden évben megrendezett nyaralattási akció amely mintegy 200 árvának biztosít az ozonduz levegőjű, fenyvesektől körülvevő gyönyörű fekvésű tihucai telepen 4—8 hétre gondtalan, örömteljes életet, bőséges táplálkozást, napsugarat. A nyaralattásra kerülő árvák igen tekintélyes része, városi árvák közül elsősorban tehát Kolozsvárról kerül ki. Itt az özevgyek és árvák sokkal nagyobb nyomorúságban élnek, mint vidéki kisebb helyeken. A kolozsvári Zsidó Árvagondozó azonban csak nagy nehézségek árán tudja az özevgyek mindennapi nyomorát enyhíteni. Nyaralattás céljaira nem rendelkezik külön alappal. A nyaralattás pedig sok pénzbe kerül. Eppen ezért a Zsidó Árvagondozó kolozsvári helyi csoportja minden esztendőben megrendezi az u. n. „Árvák szombatját“, az árvák nyaralattása biztosítása céljából. Dr. Leitner Fülöp, mint a helyi csoport elnöke a múlt hét folyamán arra kérte Kolozsvár mindkét hitközségének vezetőségét, valamint mindenki templom vezetőségét, hogy június 8-ra eső szombatot „Árvák szombatjának“ minősítse. Az Árvagondozó kérését mindenütt a legmelegebb megértéssel fogadták és úgy a hitközségek vezetői, valamint az egyes templomok vezetősége készséggel járult ahhoz, hogy az „Árvák szombatján“ minden tóraadomány az árvák minél nagyobb számban való üdülésére fordíttassék.

Azon kéressel fordulunk Kolozsvár zsidó társadalmához, hogy minél nagyobb összegű adománnyal tegye lehetővé, hogy minden arra szoruló árva kikerülhessen a nyaraló telepre. A hitközségek vezetősége minden esztendőben készséggel szokta az „Árvák szombatjának“ sikerét előmozdítani. Igen kívánatos volna, ha a kolozsvári példát a vidéki helyi csoportok is követnék és a június 8-i szombatot Erdély egész zsidó társadalmá az árvák szent szombatjává avatná.

Ezúton értesítjük a cluji és vidéki helyi csoportokat, hogy az 1931. éves nyaralattás folyó hó június 30-án veszi kezdetét. Indulás 30-án, (kedden) reggel 4.30 órákor. A kolozsvári gyermekek 29-én este a Neológ Ellemi Iskolában találkoznak. A vidéki helyi csoportok a vonat indulásának megfelelően, az állomásaikön csatlakoznak a kolozsvári csoporthoz.

Nézzé meg feltétlenül ma délután 5 órákor a

VASAS-HAGGIBBOR

nemzetközi mérkőzés

Világhatrak

N

Hét új törvényt hozni a költségvetési

Aligha lesz

Bucuresti-Bukarest. Kelet tudósítójától). Gyorsított tempóban két hétre is beletelt, igazolási vitával kért annak ellenére, hogy a költségvetés sohasem volt valóságos, mint éppen a választások után, hiszen volt a kamara munkával. De ugyanígy látott hozzá a parlamenthez is. A kitartta azt az óhaját, hogy semmiestre se kerüljön a parlament ülésszakára, mert az eddigi rendkívül rövidre szorított az egyes pártok részéről a költségvetés kibeszélésére, mert sietve betérjessék a törvényjavaslatot. Egnémelyik törvény az érettségi tervezet és liberális szellemű, azonban megszavazásához az összes pártok közösen mennek kerégre, ráragfások, hogy megbeszélje se ismer rá.

Négymillió

Tegnap alakult meg a költségvetési bizottság, amely a költségvetésről szóló törvényjavaslatot vizsgálja. A bizottság elnöke Argetoianu miniszter, a tagjai pedig a következők: Dr. Leitner Fülöp, mint a helyi csoport elnöke a múlt hét folyamán arra kérte Kolozsvár mindkét hitközségének vezetőségét, valamint mindenki templom vezetőségét, hogy június 8-ra eső szombatot „Árvák szombatjának“ minősítse. Az Árvagondozó kérését mindenütt a legmelegebb megértéssel fogadták és úgy a hitközségek vezetői, valamint az egyes templomok vezetősége készséggel járult ahhoz, hogy az „Árvák szombatján“ minden tóraadomány az árvák minél nagyobb számban való üdülésére fordíttassék.

A költségvetési törvényjavaslatban a pénzügyi természetű törvényjavaslatok a költségvetésről szóló törvényjavaslatokhoz egyelőre még nem kerültek, mert a költségvetésről szóló törvényjavaslatok a költségvetésről szóló törvényjavaslatokhoz egyelőre még nem kerültek, mert a költségvetésről szóló törvényjavaslatok a költségvetésről szóló törvényjavaslatokhoz egyelőre még nem kerültek.

A pénzügyminiszter a parlamentben határozott nyilatkozatot tett abból a célból, hogy egyes tendenciós híreket megcáfoljon. A jelenlegi kormány pénzügyi politikája éppen úgy, mint az előző, változatlan, — mondja a pénzügyminiszter — úgy, ahogy azt 1929. február hónapban megállapították. A pénzügyi politikának olyan természetű megváltoztatása, ahogyan azt a tudatlanokkal az ország rosszakarói el akarják hitetni, lehetetlen.

Orvosi

Világotrakkció!

OPERA MOZGÓ

A világ legnagyobb filmje

CHARLIE CHAPLIN

Nagyvárosi Fények

Péntek, június hó 26-tól kezdődőleg július hó 2-ig bezárólag, minden nap 3, 5, 7 és 9 óras előadásban

Helvárak: Páholvülés 40 lei, földszint 30 lei, erkély 20 lei

Hét új törvényjavaslattal és egy alminiszterrel akarja Argetoianu rendezni a költségvetést

Tízévi teljes adomentességet kapnak az új házak

Romániába is bevezetik az osztálysorsjátékot. Ujra nyolc osztályos lesz a középiskola

Aligha lesz egyetemük a kisebbségeknek

Bucuresti-Bukarest, június 27. (Az Uj Kelet tudósítójától). Jorga parlamentje gyorsított tempóban dolgozik. Mások két hétre is beletelt, míg a parlament az igazolási vitával készlett, most azonban annak ellenére, hogy az igazolási bizottságoknak sohasem volt annyi kontesztációval dolguk, mint éppen az Argetoianu-féle választások után, három nap alatt kézen volt a kamara és a szenátus is a munkával. De ugyanilyen gyorsított ütemben látott hozzá a parlament a törvénygyártáshoz is. A király kifejezésre juttatta azt az óhaját, hogy július 15-én semmiesetre se hosszabbítsák meg a parlamenti ülészakot és a kormány építési tervét az eddigi szokásoktól eltérőleg rövidre szabta a felirati vitát. Az egyes pártok reprezentánsait alig hagyják kibeszélni és két deklaráció közzétételére terjesztettek egy-egy újabb törvényjavaslattal.

lehetővé tenni a költségvetési alminisztérium felállítását.

Jutalom az adóprésnek és kedvezmény az új épületeknek

Az ötödik törvényjavaslat némi aggodalomra ad okot. Jutalmat ígér az adóprésnek. Megállapítja azonban a törvényjavaslat, hogy az adóbehajtók prémiuma 2 százaléknál magasabb nem lehet. Sokkal biztatóbb a hatodik törvényjavaslat, amely az új építkezések adómentességéről intézkedik. A törvényjavaslat szerint az első tíz esztendőben az új épület minden adótól mentes lesz, az aztán következő öt évben mentesítik az új épületeket az adók 75 százalékától, míg a reálkövetkező öt esztendőben 25 százalékos adókedvezményt kapnak az új házak.

Végül a hetedik törvényjavaslat tiz-

ezerlejes prémiumot helyez kilátásba a buzaexportra. Ecélből a törvényjavaslat egy 300 millió lejes alapot kreál, tekintettel arra, hogy 30 ezer vagon tavalyi buza vár még kivitelre. A pénzügyminiszter a prémiumos rendszer életbeléptetésétől várja hogy a jövő évben 150 ezer vagon buza kerülne exportra. A kiviteli prémiumot a törvényjavaslat nem külön adóval akarja összegyűjteni, hanem a kenyérjegynek egy fajtájával, a melyet, mint a tervezet megjegyzi, csak a pékek és a malmok fognak fizetni. Természetesen végső fokon a fogyasztók fogják megfizetni ezt a prémiumot is, hiszen a malmok és a pékek nem a saját, hanem a fogyasztó zsebéből fogják megfizetni az új illetéket, hívják azt akár bőlétának, akár kenyérjegynek.

Romániában is bevezetik az osztálysorsjátékot

E törvényjavaslatokon kívül, amelyek az ideai költségvetés redukciónak akarják szolgálni, a pénzügyminiszter elkészítette az osztálysorsjátékról szóló törvénytervezetet is, amelynek realizálásából minden évben tetemes jövedelmet vár az államkincstár.

Jorga miniszterelnök közoktatásügyi minőségében ugyanolyan gyorsan gyártja az új törvényjavaslatokat, mint pénzügyminiszter kollégája. Csak most szavazták meg az érettségi törvényjavaslatot, a szenátusban már hozzá is kezdtek a főiskolai törvénytervezet vitájához. Ez az a híres törvényjavaslat, amely egyetemeiket ígér a kisebbségeknek. Mire azonban a javaslatból törvény lesz, mindenről szó lesz benne, csak éppen a kisebbségi egyetemekről nem. Ugy hírlik, hogy Jorga e javaslattal kapcsolatban újra vissza akarja állítani a középiskolák nyolcadik osztályát. Ez a rendelkezés egészen stilszerű volna, mert eddig matematikai pontossággal következett be az, hogy ha az egyik közoktatásügyi miniszter nyolc-osztályos középiskolát akart, az utána következőnek elegendő volt hét is. Mint-hogy Costachescu a nyolc osztályból megingtetet csinált, egészen logikus, hogy Jorga visszaállítsa a nyolcadik osztályt.

Reggelig tartó szenvedélyes vita után a francia kamara tudomásul vette a Hoovernek küldött válaszjegyzéket

Stimson elindult Newyorkból. A Federal Reserve Bank stabilizációs kölcönt ajánlott fel a délamerikai államoknak

Párizs, június 27. A francia kamara mai ülésén Laval miniszterelnök ismertette a Hoover javaslatára Washingtonba küldött francia válaszjegyzéket, amelyet szó szerinti szövegében ma Párizsban is nyilvánosságra hoztak. Az éjfélig elhangzott szélső jobboldali, továbbá radikális szocialista és baloldali köztársasági fellépésekre Flandin pénzügyminiszter válaszolt, majd egész éjszakán át folytatták a Hoover-javaslatok interpellációs vitáját.

Az elnök közben több szünetet rendelt el, hogy a pártok tanácskozásokat folytathassanak. A vita végén Fougere képviselő napirendi javaslatot terjesztett a kamara elé, melyben indítványozza, hogy a törvényhozás vegye helyeslőleg tudomásul a Hoover javaslatokra adott francia választ

s ugyanakkor mondja ki a nemzetközi gazdasági együttműködés és békepolitika szükségességét.

Laval miniszterelnök záróbeszédében hangoztatta, hogy az Egyesült Államok kormányja nem szolgáltatta fel ultimátumszerűen Franciaországot a Hoover javaslatok elfogadására s így még nyitva van a lehetőség további tárgyalásokra, hogy a francia felfogást érvényre juttathassák. A miniszterelnök ezután kitért arra, hogy

kormányja örömmel fogadta Brüningnek a német-francia együttműködésre irányuló készletét s Briand már közölte a kormány hivatalos Párizsba szóló meghívását Brüning és Curtius részére.

Laval szerint Franciaország a multban is hajlandó volt mindig az együttműködési politika folytatására s vállalja ezt a jövőre néve is.

Ehhez azonban az szükséges, hogy a németek az egyévi moratórium során megtakarított kétmilliárdos költségvetési összegből ne használjanak semmit fegyverkezésre Franciaország és a világ békéje ellen.

Laval ezután felvetette a bizalmi kérdést és kamara 386 szavazattal 189 ellenében helyeslőleg tudomásul vette a francia válaszjegyzéket és a kormányhoz bízalmat szavazott. A szavazásnál a szocialisták a napirendi javaslat mellett, radikális szocialisták a javaslat ellen foglaltak állást.

Az ülés reggel fél hétkor ért véget.

Párizs, június 27. Mellon amerikai államtitkár tiszteletére Laval villásreggelit adott s utána Briand és Flandin jelenlétében tárgyalást folytatott az amerikai államtitkárral. Ezzel egyidejűleg je-

lentik, hogy Stimson amerikai államtitkár ma reggel elutazott Newyorkból Európába. Stimson először Rómában fog tartózkodni néhány napig, majd onnan Londonba, Párizsba és Berlinbe utazik.

London, június 27. A Press Association szerint a newyorki Federal Reserve Bank a napokban stabilizációs hitelre tesz ajánlatot több délamerikai államnak.

Londoni diplomáciai körökben úgy tudják, hogy a jegykibocsátó bank akciója Hoover intencióinak megfelelően indul meg, mert az elnököt a délamerikai gazdasági helyzet aggasztja.

Párizs, június 27. Diplomáciai körökben úgy tudják, hogy Belgium azzal a követeléssel készül fellépni, hogy Németország az egyéves moratórium alatt is folytassa a Belgium megszállása alatti forgalomba hozott hatmilliárd német papírmárka beváltását.

A belga jegyzék Hoover javaslataira még nem ment el Washingtonba.

Post és Gatty amerikai pilóták megérkeztek Irkuczbába. Londonból jelentik: Moszkvai jelentés szerint Post és Gatty amerikai pilóták világkörüli útjukon ma reggel megérkeztek a Mongolia határán levő szibériai Irkuczbába. A pilóták még a mai napon folytatják keleti irányu repülésüket.

NAGY JÓZSEF: A MODERN GONDOLKODÁS. Gondolkodásunk technikája és iránya minden korban változó; a kitűnő filozófus ebben a könyvében a legmodernebb eszmeáramlatokat és azok forrásait ismerteti meg. 222 oldal. Régi ár 136, új ár 51 lej. Küldje be bélyegben Lepagenak Kvár és portómentesen kapja, vagy utánvétellel portóval. Kérje az olcsó könyvek jegyzékét.

Orvosi vélemények: A Fumosan cigaretták megóvják üdeségét és fiatalosságát

Főnyeremény: Már csak 1,000.000 LEJ.

Nyeremények összege: 4,000.000 LEJ.

7 nap

Az Albina Bank által garantált Kvári Mentősorsjegy húzásáig!

Egész sorsjegy ára 100 lej, fél sorsjegy ára 50 lej, postai megrendeléseknél 19 lej portóköltiségre hozzáadandó. Sorsjegyek kaphatók tözsdékben, bankokban, üzletekben, az uccai árusoknál, valamint a Központi Sorsjegy Irodában, Cluj, Str. Memorandului No. 16.

AKREM NYEI MELI A PENGEZT GAZDASAGOS TO AZ OSSZE IEN FOZODHESSEN GURESTI SHARBAK

természetesen a Götz-idézet. eni a feleket és oristát, aki tul es volt. Igen, de olyan borzosztó —, ha egy szies joga, hogy ással forduljon rendezőjéhez, akzi szabadság. A sem kell föltét-

onra, amelyet a gy magyarazza mintegy ellenetnek.

türelmének váymással kibéki-

nbat/a

gondozó ez évben ási akciót készít smét Tihucára. fogja az árvákat tapasztalatai és osi ellenőrzése nagy százaléka aminek követkeesevenés, fejletka akad közöttük ul még az özve-

hogy egy része tni gyermekét az élkül. Valóságos z árvák részére zett nyaralattási 0 árvának bizto- jü. fenyvesektől ésü tihucái tele- örömteljes ele-

napsugarat. A ak igen tekinté- közlül elsősorban ki. Itt az öz- gyogyobb nyomoru- ki kisebb helye- rragondozó azon k árán tudja az morát enyhíteni. rendelkezik kü- pedig sok pénz- Zsidó Arvagon- oportja minden az u. n. „Árvák yaralattása biz- ner Fülöp, mint mult hét folya- mindkét hitköz- amint mindenik gy június 8-ra szombatjának” zó kérését min- gértéssel fogad- vezetői, vala- vezetősége kész- „Árvák szom- mány az árvák való üdülésére

unk Kolozsvár minél nagyobb lehetővé, hogy kikerülhessen a égek vezetősége géggel szokta az ikerét előmoz- na, ha a kolozs- yi csoportok is combatot Erdély az árvák szent

és vidéki helyi l. éves nyaral- veszi kezdetét. reggel 4.35 ermekek 29-én plában találko- ok a vonat indu- állomásaikon csoporthoz.

nérközést

Filimon komiszárt a feketeszeszma- nipulációk miatt szombaton este letartóztatták

Pénteken és szombaton sorozatos letartóztatásokat eszközölt a vizsgálóbíró. Letartóztatták Vecerda Péter pénzügyi ellenőrt is

Cluj-Kolozsvár, június 27. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Dr. Puscariu Emil vizsgálóbíró, akit tudvaleg a feketeszeszpanama kivizsgálására a III-ik vizsgálóbírói iroda élére neveztek ki, szombaton este feltűnésteltető letartóztatásokat fogatosított. Megemlékezett az Uj Kelet arról a vizsgálatról, amelyet még dr. Dunca Gerő indított meg Sava sziguranca vezérinspektor és társai, Filimon és Cojocaruziguranca detektívek ellen. A vizsgálat a szilágynagyfalusi szeszgyárnál történt zsarolási kísérlet miatt indult meg a négy tisztviselő ellen.

Ugy látszik, a vizsgálóbíró azóta újabb

adatokat tudott produkálni Filimon ellen, mert szombaton délelőtt Filimont a vizsgálóbíró elé citálták, ahol azonnal megkezdtek kihallgatását. Érdekes, hogy ugyanakkor beidézték a vizsgálóbíró elé Janovitz Péter fakereskedőt is, aki szakmájánál fogva is távol áll minden szeszmanipulációtól. Janovitz Péter beidézése nyilván Kun Andorral való gyakori együttlétével van összefüggésben.

Este negyed tíz órakor fejezte be Puscariu vizsgálóbíró a kihallgatást, melynek eredményeként kihirdette az előzetes letartóztatási parancsot Filimon és Janovitz Péter ellen. Különösen Janovitz Pé-

ter letartóztatása feltűnő, akit eddig a feketeszeszrel kapcsolatban soha nem említettek, míg Filimonnal kapcsolatban hónapok óta a legkülönbözőbb vádak vannak forgalomban.

Ugyancsak pénteken és szombaton a vizsgálóbíró még számos letartóztatást fogatosított. Az emlékezetes bánffy-hunyadi szeszszállítmány ügyében rendel el letartóztatásokat Puscariu vizsgálóbíró. Letartóztatták Bergfeld Izsák szeszgyárost, Preisler nevű alkalmazottját és Vecerda Péter pénzügyi ellenőrt, akik ellen a törvényszék már el is rendelte a harmincnapos vizsgálati fogságot.

A bécsi antiszemita zavargások miatt le akar mondani a zsidószármazású pénzügyminiszter

A „legkellemetlenebb időben” történtek a bécsi egyetemi incidensek

Bécs, június 27. Közölte az Uj Kelet, hogy Bécsben felújultak a diákzavargások, amelyeknek eredményeképpen bezárták az egyetemet. Az antiszemita zavargások a legkellemetlenebb időben ujjultak ki, éppen amikor a rotaryánusok kongresszusa ülésezik Bécsben, amelyen igen kiváló zsidó egyéniségek vesznek részt. Azonkívül Bécsben tartózkodik jelenleg lord Lionel Rotschild, a londoni Rotschildok feje, abból a cél-

ból, hogy szanálja a Kreditanstalt. Az osztrák kormány már emiatt is nagyon kényes helyzetben van. Redlich professzor, a kormány pénzügyminisztere, akiről az Uj Kelet is megírta, hogy zsidó származású, valószínűleg le fog mondani, jöllehet ő maga tagja a keresztényszocialista pártnak.

Az angol és amerikai diákok testületileg elhatározták, hogy abban az esetben, ha az egyetemet ebben a szemesz-

terben nem nyitják meg, követelni fogják tanpénzeik visszafizetését.

A bécsi sajtó, néhány kormányparti lap kivételével erősen támadja a kormányt és felelőssé teszi főleg Schobert az eseményekért. Schober ugyanis tavaly több ízben kijelentette, hogy a minisztersége idején az osztrák zsidók polgári egyenjogúsítását tüzőn-vizen keresztül meg fogja védelmezni.

Ottó Wolf hiúsította meg a román-német kereskedelmi szerződést

A szerződés cserébe Romániának négy milliárd lej értékű ipariterméket kellen vásárolni az Ottó Wolf konszertől

Bucuresti-Bukarest, június 27. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Amilyen osztatlan örömet keltett az ország közvéleményében az a hír, hogy a román-német kereskedelmi szerződés aláírás előtt áll, ugyanolyan lehangoltsággal és kiábrándulással vették tudomásul az ország összes gazdasági körei azt a tényt, hogy a két állam közötti szerződés az utolsó pillanatban mégis felborult.

Ettől a szerződéstől, amelynek kordinálás pontja az volt, hogy Németország a napi árnál 30 százalékkal magasabb áron átveszi Románia buzafölöslegét, joggal

várta mindenki az ország gazdasági életének radikális javulását. Mindenki tudta azt, hogy Németország nem ingyen veszi át ilyen jó áron a román gabonát és nem ingyen adott 50—60 százalékos bevételi kedvezményt a román termékekre. A szerződés a német kedvezményekért cserébe Románia is kötelezettséget rótt. Az egyik ilyen kötelezettség az volt, hogy Románia a jóvátételi kérdésben Németország mellett szavazzon. Minthogy ez a feltétel politikai és nem gazdasági természetű, ennek teljesítése nem ütközött különös nehézségekbe. A tárgyalás végén azonban

kiderült, hogy Németország egy olyan kívánságot támasztott, amelyet a román delegáció nem honorálhatott. Nem kevesebbről volt szó, mint arról, hogy Románia bizonyos számú évek alatt négy-milliárd lej értékű ipari terméket kell Németországtól átvegyen. Hír szerint ebben a követelésben a hírhedt Ottó Wolf konszertnek a keze van benne, amely újra megszeretné szerezni a monopóliumot a román piacon. Ottó Wolf kívánságával egyelőre azt érte el, hogy a román-német szerződés egyelőre felborult.

Anghelescu merénylője soha nem látogatta meg a macedon kolonistákat

Megkezdtek a perbeszédet Beza merénylő perében

Bucuresti-Bukarest, június 27. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Beza-per mai tárgyalásán Constantin Noe professzort hallgatták ki, aki a cadrilaterben levő állapotokról referált a bíróságnak. Ennek a tartománynak a lakossága rendkívül izgága, különösen a bulgár elemek. Ez az állandó izgágaság azzal magyarázható, hogy a bulgárok biznak abban, miszerint a cadrilatert ismét visszacsatolják Bulgáriához. Ebből a célból különböző egyesületeket alakítottak, amelyeknek kifejezett irredenta célkitűzéseit még a bulgárság vezetői sem tagadják. Ezeknek az elemeknek elnyomására kellett letelepíteni a

macedo-románokat, akik a legnagyobb készséggel a maguk jószántukból jöttek és azt a szerepet töltötték be, hogy a tulnyomó bulgársággal szemben a román nemzet érdekeit hangsúlyozzák ki. 1928-tól azonban az adminisztratív hatóságok támogatni kezdték a bulgár elemeket a macedon és regábeli kolonisták rovására. A dobrudzsai törvény kérdése még Buzdugan régens idejében felmerült, de csak a régens halála után került parlament elé.

Buzdugan országgyűlési képviselő a törvény megszavazásának körülményeire ad felvilágosításokat és hangsúlyozza, hogy a törvényhozó bizottságban bulgárok is helyet foglaltak. Kostachi Lupu elmondja, hogy 1929 augusztusában a kolonizáció kormánybiztosának nevezték ki a cadrilaterben. Az ő működése alatt 2000 lakást építettek a települőknek. A macedóniakat elsőrangú kolonizáló népek tartja. Hangsúlyozza, hogy a bulgár lapok nem vol-

tak objektívek a kolonistákkal szemben. A magánvád kérésére a tanu kijelenti, hogy a kolonizációs munkában soha nem találkozott Anghelescu alminiszter ellenzésével. Celia Gheorghe tanu egy lapot mutat fel, amely a macedo-románok érdekét védi és amelyre Beza elfizetett. A magánvád egyik ügyvédje megkérdi: van-e tudomása arról, hogy Beza valaha is meglátogatta a cadrilatert? A tanu kijelenti, hogy erről nincs tudomása.

Ujra heves vita támad a magánvád és védelem ügyvédjei között, majd Tazloianu, a belügyminisztérium volt kabinetigazgatója jelenik meg a bíróság előtt. Tazloianu elmondja, hogy Anghelescu rendeletet adott a tüntető nyugdíjasoknak vizipuskával való szétkergetésére. Itt újra heves vita támad a vád és védelem között, majd néhány jelentéktelen tanukihallgatás után az ügyész kezdte meg a vádbeszédjét. A tárgyalást hétfőn folytatják.

Ennek a kis CIM-
KÉNEK nagy
jelentősége
van!

Minden üvegcsé, amely
ezt a CIMKÉT viseli,
jobb, tisztább kölnivizet
tartalmaz és amellet
NEM DRÁGÁBB
mint a kimérve eladott
kölniviz

HA kölniviz készlete kifogyott,
lépjen be bármely gyógyszer-
szertárba vagy jobb drogé-
riába és kérje a Lady kiváló
négy készítményének valamelyikét: Jockey Club, Perle de Paris,
Rouge et Noir és Parisienne
kölnivizet. Ezek a készítmé-
nyek, üvegcsével együtt, nem
kerülnek többbe, mint a kimérve
eladott kölnivizek.

Eaux de Cologne
Jockey Club -
Perle de Paris -
Rouge et Noir -
Parisienne distillées par

Lady

A próféta gyermek

Rémond Fleg megrázó zsidó regénye
Ára 100 lej és portó
KAPHATÓ AZ UJ KELET
KÖNYVOSZTALYÁBAN

Jorga nem vála
folytatja beszéde
pokoli lármával
Cuza lemegy a sz
nak diktálja tová
rális képviselők
és követelik az e
Cuzától a szót.

Pompei elnök
len felfüggeszter
perces szünet u
rában folytatják
vel civilizáltabb
berálisokat, aki
boesátani, hogy
nak. A liberális
mindig erőszakot
Lepadatu: Ma
kétetni a dinas
Ionelt.

Cuza folytatja
széd azon kitéte
a Romániában
meg. Románia e
ahol a román ne
gadott népek él
a románoké, me
nép hódította m
talán látott már
Lucian: Igen,
rosban.

Zsidó

Cuza ezután
kozik és csodálj
Népszövetséggel
gokkal foglalkoz
Mirescu szoci
ehhez az elnök?

Cuza: A kise
legétebb a zsid
ki ebben a Házb
kérdés létezését
senki sem vállal

Lucian: A mag
betörések problér

Cuza: En vála
megoldására. Ne
tengerbe dobjuk
szoritani őket a
dobni őket az álla
seregből, amelyet

Dr. Fischer T

Cuza ezután me
szes politikai
vannak. Ha ez a
helyéről, kihez f
rálisokhoz? A l
tak engem koreln
hogy eszközük l
ellen. En azonban
gyok mindaddig,
ellen harcol.

Franasovici:

toianu ur?

Argetoianu: Er

Cuza (a liberá

vannak, sem a k

ellenzékhez nem t

Franasovici: M

séget a parlamen

Ep

megszabadulhat

szenvédők ezre

fájdalomban, m

sok elleni teáját

gyógyteának te

bizalommal vo

iránt. Prof. dr.

jának meg van

sa, hogy az ep

és nyomasztó fá

az epekő és az

idézi elő. Ezen

hez és nem kör

kőbántalomban

nia kell ezt a t

de legalább is

hogy áldásos

Prof. dr. PATE

megszékhelye

rában és drogé

ható, ahol nem

rész kifejezett

esomagolásu te

beszerzi. Minde

feltaláló törvé

és aláírása lát

a tea „Csillag”

Hosszu ucca 5.

rendelhető. Nag

dard” drog

Cuza még nem látott zsidót aratni

(Első oldali cikkünk folytatása)

Jorga nem válaszol a kérdésre. Cuza folytatja beszédét, mire a liberálisok pokoli lármával igyekeznek tulharsogni. Cuza lemegy a szószékéről és a gyorsíróknak diktálja tovább beszédét. Egyes liberális képviselők felrohannak a szószékre és követelik az elnöktől, hogy vonja meg Cuza-tól a szót.

Pompei elnök másodszor is kénytelen felfüggeszteni az ülést. Mintegy tíz perces szünet után izgatott atmoszférában folytatják az ülést, Cuza valamivel civilizáltabb hangon támadja a liberálisokat, akiknek nem tudja megbocsátani, hogy Fildermannal barátkoznak. A liberális párt a király-kérdésben mindig erőszakos álláspontot foglalt el.

Lepdatu: Majd maga fogja meglegkeztetni a dinasztizmusból Bratianu Ionelt.

Cuza folytatja beszédét és a trónbeszéd azon kitételével foglalkozik, amely a Romániában élő népekről emlékezik meg. Románia egységes nemzeti állam, ahol a román nemzet neve mellett befogadott népek élnek. Románia azonban a románoké, mert ezt a földet a román nép hódította meg és műveli meg. Vagy talán látott már valaki zsidót aratni?

Lucian: Igen, én láttam a Máramarosban.

Zsidó-kérdés — ablakbetörés

Cuza ezután a külpolitikával foglalkozik és csodálja, hogy a kormány a Népszövetséggel és hasonló bagatell dolgokkal foglalkozik.

Mirescu szociáldemokrata: Mit szól ehhez az elnök?

Cuza: A kisebbségi kérdések közül a legégetőbb a zsidó kérdés. Van-e valaki ebben a Házban, aki tagadná a zsidó kérdés létezését? Senki se tagadja, de senki sem vállalja ennek megoldását.

Lucian: A maga számára csak az ablak betörések problémája létezik.

Cuza: Én vállalkozom a zsidó-kérdés megoldására. Nem úgy, hogy a Fekete tengerbe dobjuk a zsidókat, de ki kell szorítani őket a bankokból és ki kell dobni őket az állami hivatalokból és hadseregéből, amelyet korrumpálnak.

Dr. Fischer Tivadar: Tiltakozom!

Cuza ezután megállapítja, hogy az összes politikai pártok kompromittálva vannak. Ha ez a kormány el fog távozni helyéről, kihez fordul a király: a liberálisokhoz? A liberálisok megválasztottak engem koronának, mert azt hitték, hogy eszközök lesznek a Jorgakormány ellen. Én azonban a kormány mellett vagyok mindaddig, ameddig ez a pártok ellen harcol.

Argetoianu korrigál

Franasovici: Mit szól ehhez, Argetoianu ur?

Argetoianu: Én most korrigálok.

Cuza (a liberálisokhoz): Önök izolálva vannak, sem a kormánypárthoz, sem az ellenzékhez nem tartoznak.

Franasovici: Mi hoztuk be ezt a többséget a parlamentbe.

Epekövető!

megszabadulhat! Epeköbántalmakban szenvedők ezrei kinlódnak e győtrő fájdalomban, mert Prof. dr. Páter epekövető elleni teáját nem ismerik. Viszont sok ezer ember köszönheti ezen kiváló gyógyteának teljes gyógyulását, mert bizalommal volt annak használata iránt. Prof. dr. Páter epekövető elleni teájának meg van az a tüneményes hatása, hogy az epekövet feloldja, győtrő és nyomasztó fájdalom nélkül válik ki az epekö és az epehólyag tisztulását idézi elő. Ezen tea használata nem nehéz és nem körülményes. Minden epeköbántalomban szenvedőnek használnia kell ezt a természetes gyógyszert, de legalább is kísérletet kell tennie, hogy áldásos hatását megismerje. — Prof. dr. PATER epekövető elleni teája a meggyeszkelyhegyi legtöbb gyógyszerüzében és drogériájában azonnal kapható, ahol nem lenne, ott a gyógyszerész kifejezett kívánságra az eredeti csomagolású teát néhány napon belül beszerzi. Minden eredeti csomagoláson a feltaláló törvényileg védett fényképe és aláírása látható. Levelezőlap után a tea „Csillag” gyógyszerüzár Brasov, Hosszu uca 5. szám alatti lerakattól rendelhető. Nagyban lerakat: „Standard” drogueria, Bucuresti I.

Perietianu (többségi): Tiltakozom ezen hang ellen.

Cuza: Mit szól ehhez a nemzeti paraszt párt?

Mirto: Mi a liberálisok mellett leszünk, valahányszor arról van szó, hogy a pártok ellenségei ellen küzdünk.

Franasovici: Akkor, amikor a többség a mi vállainkon került be a parlamentbe, nem elegáns dolog ilyen hangot használni.

Perietianu: Az ország érdekei előtt elenyészik minden elegancia.

Az antiszemita liga fogja megmenteni az országot

Cuza örül, hogy beszédével sikerült tisztázni a helyzetet a parlamentben. Végül arra a konklúzióra jut, hogy a politikai pártok halottak és csakis az antiszemita liga fogja megmenteni az országot. Addig is, amíg hatalomra kerül, támogatja ezt a kormányt, amely a pártokkal szemben alakult meg és az uralkodó bizalmát élvezve nemes célokért küzd.

Mirescu (szociáldemokrata): Most már igazán elmehet Tanase társulatához.

A parlamenti többség felállva, hosszan és melegen ünnepli Cuza-t.

Zalozievski az ukránok, **Marinescu** a kisiparosok nevében jelenti ki, hogy megszavazzák a válaszfeliratot.

A király sajnálkozását fejezte ki Maniu visszalépése fölött

„Maniu fájdalommal a szívében vonult vissza a dolgok fejlődését figyelni“

Bucuresti-Bukarest, június 27. A lapok értesülése szerint a király mély sajnálatának adott kifejezést, hogy Maniu visszavonult a közéletből és azt a reményét fejezte ki, hogy ez a visszavonulás nem lesz végleges, mert az országnak szüksége van Maniu hozzáértésére és tapasztalataira.

Az Adevverul azokkal szemben, akik szerint Maniu lépése csak manőver és nem is végleges, az ellenkezőről van meggyőződve. Maniu nem az az ember, aki játszik a szavakkal. Maniu nem fog visszavonulni, legalább is addig, amíg garanciákat nem kap arra, hogy Romániában az alkot-

mányos és demokratikus rendszer fenntartása biztosítva van. De ki tudja ezt garantálni? A nemzeti parasztpárt 1928-as választásai után azt hitte az egész ország, hogy itt sohase lehet többé más, mint tiszta választás. És mégis lehetett, sőt sokkal csunyább és törvénytelenebb volt a jelenlegi, mint valaha. Így lehet ez a biztosítékkal. Maniu néma szemlélője akar tovább maradni az ország közállapotainak, fájdalommal a szívében, hogy az ország nem azon az uton halad a boldogulás felé, amelyet ő egyedül helyesnek tart.

A spanyol zsidók visszakerik a muzeumát átalakított régi zsidó templomokat

Megalakult a Szeárdok Tanácsa

Madrid, június 27. A madridi zsidó hitközség elnökének, Ignacio Bauernek vezetésével június 24-én megalakították a szeárdok tanácsát. A tanács tagjai Bauer, Coriat, Ayuso, Coinochea és Ortega. A tanács elhatározta, hogy bizottságot állít össze, azzal a céllal, hogy kutassák ki az irattárakat és keressék elő a spanyol zsidókra vonatkozó okmányokat. Elhatározták, hogy felhívják Amerikát, Angliát és Németországot zsidó tudósait, hogy jöjjenek és Spanyolországban, a helyszínen végezzenek történelmi kutá-

tásokat. A világ zsidóságához pedig felhívást intéznek, hogy támogassák pénz- és eszközökkel ezt a nemes célt. Ortega, a tanács egyik tagja, vállalta, hogy eljár a kormánynál és kéri fogja, hogy a toledói El Transzito zsinagógát, amelyet muzeális célokra rendeztek be és amelyet 1357-ben Abulafia építtetett, adják vissza régi rendeltetésének. Olyan tény lenne ez, amely az egész világ zsidói és progresszív köréi előtt nagyban emelné a köztársasági kormány tekintélyét.

A vásárhelyi Casa Cercuala igazgatósága elrendelte Covrig János árveréseinek megsemmisítését és a fakereskedők kártalanítását

Tárgu-Mures-Marosvásárhely, június 27. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az Uj Kelet sorozatos cikkeiben számolt be arról, hogy a marosvásárhelyi Casa Cercuala könyvelője, Covrig János, két marosvölgyi fakereskedő faraktárát árverezte el azon a címen, hogy a cég valahai tulajdonosai a Casa Cercualanak illetékekkel elmaradtak. Az árverések általános feltűnést keltek annál is inkább, mert mindkét esetben olyan kereskedőket sújtott az árverés, akik már

semmiféle összefüggésben nincsenek a cégek egykori tulajdonosaival.

Az Uj Kelet cikkei megtették a maguk hatását a Casa Cercuala igazgatóságánál, mely legutóbbi ülésén felülvizsgálta Covrig János árveréseit és megállapította, hogy azok nélkülözik a törvényes alapot.

A Casa Cercuala ezért megsemmisítette a Covrig János által végrehajtott árveréseket és elrendelte a fakereskedők kártalanítását. A rendelkezés vég-

Atheneum olcsó könyvei

- Barbusse: Erő, füzve 68 lej
- A. France: Hátrahagyott írásai füzve 34 lej
- Heltai: Irók, színésznők 68 lej
- Thackeray: Titmarsch 34 lej
- Mihály E.: Az autók elektromos felszerelése 170 lej
- Szalay László: Mihály bácsi 194 oldal 51 lej
- Blasco Ibanez: Mindenki asszonya 288 oldal 68 lej
- Blasco Ibanez: A meghódított tenger 300 oldal 68 lej
- Emil Zola: Tiérése Raquin 284 oldal 68 lej

- René Benjámín: Egy regényes élet 364 oldal 68 lej
- Dos Passos: Newyork regénye 102 lej
- Bainville: Franciaország története 488 oldal, 2 kötet 102 lej
- Ady Endre: A minden-titok versei 68 lej
- Ady Endre: Uj versek 68 lej
- Ady Endre: Illés szekeren 68 lej
- Ady Endre: Szeretném ha szeretnének 68 lej
- Ady Endre: A magunk szerelme 68 lej
- Ady Endre: Ki látott engem 68 lej

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában

rehajtása azonban nehézségekbe ütközik, mert amint azt az Uj Kelet már megírta, az árukészleteket két pénzintézet vette meg, amelyek olyan olcsó áron is jutottak a fához, hogy azt már nem hajlandók az árverésen elért összeg visszatérítése esetén sem visszaszolgáltatni.

Ilyen körülmények között a fakereskedőknek a napi áron összesen mintegy 4 millió lejt képviselő árukészletét a Casa Cercuala lesz kénytelen megtéríteni és ez érthetően kényes helyzetbe hozza a Casa Cercualát, mely egy tulbuzgó könyvelője révén jelentékeny összeget lesz kénytelen visszafizetni. A Casa Cercuala természetesen a legerélyesebben utasította Covrig Jánost, hogy a jövőben tartózkodjék hasonló árverések elrendelésétől. De a rendreutasítás mellett valószínűleg még súlyosabb következményekkel is járnak majd az árverések Covrig urra, aki ellen értesüléseink szerint az árverések formái kihágásai miatt, fegyelmi eljárást indítottak fölöttösei.

Egy zsidó képkiallítás

LAZAR ÉVA KÉPEI A FÉSZEK KLUBBAN

Fiatal lány alkotta ezeket a képeket, amelyeknek erőteljes vonalai közül egy lendületesen fejlődő művészegység mélysegei törnek elő. Lázár Éva szinte megdöbbentő realizmussal rajzol fel tragédiákat és szimbolikus képeit mélyült költői ihlettel mutatja a festőművész lehetőségeit: mindent ki lehet fejezni a vásznon, még tétől elvonatkozott elképzeléseket és vágyakat is. Ilyen fiatal festőtől ennyire érett és kiforrottságukban is ennyire kifejező képeket aligha láttunk kolozsvári kiállításon.

Nemrégiben egy világhírű festőművész kiállítása körül támadt vitában került szónyegre az a probléma, hogy a festőművészetben feltalálható-e a faji jelleg vonásai. Akik felgyeltek e művészi szempontból sem érdektelen vitára, nézzék meg Lázár Éva képeit. Minden képe, az elsőtől az utolsóig zsidó, még azok is, amelyekben a művész nem a dési gettó zsidóit választotta témául. A gettó zsidók tragikus alakjai mellett busongó-lirikus hangulatnak kelnek életre Lázár Éva vásznain. A „Fogy a gyertya” című, a „Leány és a halál” c. vásznan a halálfélsz gondolata fejeződik ki mély és emberi realizmussal. A fiatalos kialakulatlanúság kétségkívül megnyitkozik a képeknek színkeverésénél, de a téma megválasztása és a gondolat egyéni beállítás mélyből feltörő művészösztönre mutat, ami indokolja a fiatal művésznőnek fővárosi lapokban megjelent szép kritikáit és a kivételes sikert, amelyet kolozsvári kiállításával elért.

Különösen rajzban és elsősorban figurákban erős Lázár Éva. A Hontalan c. rajz a zsidó hontalanúság szomorú képe, Fűt, örök vándor c. rajzai pedig nemcsak zsidó témájuknál, hanem újra csak a halálgondolat költői kifejezésével ragadnak meg. Nagyon érdekes az En és álmaim című kép merészen új és eredeti elképzelése. Az egyre megismétlődő halálgondolat, a képeken busongó pajesz zsidó figurák valósággal belengik ennek a nem mindennapos érekszerű kiállításnak levegőjét. A kiállítás iránt megnyilvánuló érdeklődés megérdemelten éri ezt a kivételes művészkariert előtt álló fiatal festőművésznőt. A fészek klubban lévő kiállítás kedden este zárul.

(—lay).

Mentő csillagok a zsidó éjszakában

Izsák Arnold novellái és elbeszélései Ara 80 lej KAPHATÓ AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

A zsidó nép vándorparlamentje

Írta: DANZIG HILLEL

Holnap ül össze Bazelben a szervezett zsidó nép vándorparlamentje: a XVII. cionista világkongresszus. Bazelben. Abban a teremben, ahol 35 esztendővel ezelőtt Herzl kimondotta a nevezetes tételt: „A cionizmus a zsidósághoz való visszatérés a Zsidóországba való visszatérés előtt... ahol Max Nordau előterjesztésére lefektették a bázeli programot, amely mind a mai napig a cionista mozgalom alaptörvénye maradt és az lesz a jövőben is.

Ez alkalommal kilencedszer ül össze Bazelben ez a parlament. Tizenhét cionista kongresszus közül kilencet tartottak meg ebben a szép svájci városban, ahol megalkották a politikai cionizmust. Három és fél évtized múlt el azóta és ezt a periódust, amely egybevéve a cionista mozgalom hőskorszakát képezi — három jellegzetes korszakra oszthatjuk. Az első korszakot a „bázeli cionizmus“ korszakának nevezhetjük. A kemény utatörés periódusa volt ez a korszak, amikor a zsidóság kishitűsége, közömbössége és az asszimiláció vadhajtásai ellen kellett küzdenie az új mozgalomnak. Gáncsoskodás, guny és lekicsinylés éles nyilai ellen. A második korszakot a „diplomáciai cionizmus“ korszakának nevezhetjük, amikor Wolfsohn és Warburg vezetése alatt a szervezeti gondolat és a kolonizációs munka háttérbe szorult, mert a vezetők a magas diplomáciától várták és remélték a cionizmus realizálását.

A háború befejezése új korszakot nyit meg a cionizmus történetében. A magas ívbe lendülő, gyors fejlődés korszakát. Talán maguk a bázeli program megalkotói sem hitték, hogy aránylag ilyen rövid idő alatt a nemzetközi jogba iktatott valósággá válik ez a politikai és a népek tanácsa elismeri a zsidó nép történelmi jogát Palesztinára és a szabad nemzeti életre. „Reményeink mézeshevi voltak ezek a napok“ — írja valahol Achad Haam. És a Balfour-deklaráció, a Palesztina mandátum nyomában csakugyan erőteljes tempóban indult meg az országépítés. Újabb és újabb virágró kolóniák nőttek ki a Szentföld szikár talajából és a mocsarak helyébe narancsillatos erdőket varázsolt a zsidó munka bővös ereje. De talán éppen ez a nagy optimizmus, a vak hit, a lidércfényvel elborított derűs bizalom volt az, amely ennek a gyönyörűen induló korszaknak: tragikumát képezi. Talán igen gyorsan következett be a bázeli álom valósága. Mert a lázas lelkesedés, a tulfutott meglepedettség megfosztotta a cionista tábort higgadt ítélőképességétől, hogy józanul mérlegelje az adottságokat és mindenre kiterjedő körültekintéssel, bölcsességgel lásson hozzá nagy történelmi feladatához.

Azok a jelenségek és adottságok, amelyek ma oly sulyossá és kiritikussá teszik a mozgalom helyzetét, tulajdonképpen nem a „ma“ szüleményei, hanem tizenkét esztendeje a mozgalommal együttjáró permanens jelenségek. Az elmúlt tizenkét esztendő cionista politikájának legnagyobb hibája és tragikuma éppen az volt, hogy nem látta meg teljességükben ezeket a permanens adottságokat mindaddig, amíg oly erővel nem törtek előtérbe, hogy a vak embert is látásra kényszerítették.

Gondoljunk csak vissza az 1929. évi zürichi kongresszusra, az emelkedett, szinte áhítatos hangulatra és állítsuk szembe az akkori kongresszusi hangulatot azzal az atmoszférával, amelyben az ideai kongresszus ül össze.

Tíz esztendő alatt nem hallottunk az arab-probléma veszedelméről, holott ez ha nem is olyan szembeszökő, de éppen olyan égető formában állott fenn az első pillanattól kezdve. És amikor 1929 augusztusában véres zavargások színhelye volt a Szentföld, amikor az ártatlanul kiontott zsidó vér belenyilalott a zsidóság szívébe — a kontraszt kegyetlenül megrázó volt. Csak ekkor tűnt fel szemünk előtt az arab veszedelem. Sőt, a nagy megrázkódtatás ijesztő rémeket rajzolt lelkiszemeink elé, sötétebbeket, fenyegetőbbeket, mint amilyen maga a probléma sulyossága. Egyik végletből a másikba csaptunk át. A mindent elborító optimizmusból, a rózsás elfogultságból: a sötét pesszimizmus, a lemondás veszedelmes örvényébe. Természetellenes jelenség volt ez, éppen úgy, mint ahogy természetellenes volt az a politikai

szisztéma és koncepció is, amely 12 esztendőig dominálta a cionista politikát.

Az arab problémának, — éppen úgy, mint ahogy a cionizmus egész probléma-komplexumának — kétségtelen függvénye: a palesztinai angol közigazgatás magatartása. Itt is ugyanaz volt a helyzet. Eltekintve a Fehér Könyvtől, bevándorlási korlátozásoktól, stb., az utóbbi idők eseményei egyre erősebbé teszik a cionista közvéleményben azt a meggyőződést, hogy éppen az angol kormányzás volt az, amely elmérgesítette az arab-problémát és ma nyilvánvalóan szabotálja a két nép közötti megegyezés és közeledés lehetőségét. Tíz esztendőig azonban elkerülte a figyelmünket a palesztinai angol közigazgatás rossz indulatú beállítottsága. Rendületlenül, megingathatatlanul biztunk és hittünk Angliában, a mandatárius kormányban, az angol közvéleményben és ezeknek a tényezőknek hatalmassága mellett eltörpültek a mi szemünkben a palesztinai angol tisztviselők kisdéd játékai.

Nagyon jól tudjuk, hogy hosszú, kitartó és szívós politikai munkára van szükség annak eléréséhez, hogy megváltozzék a palesztinai angol közigazgatás ellenséges színe és hogy a Londonban papírra vetett elvi deklarációk (Macdonald levél) a palesztinai kormányzás praxisában is reális értéket jelentsenek. Ehhez azonban — az eddigi labilis és nyájas diplomácia helyébe — nyílt határozottság, erősség és mindenre kiterjedő böles elővigyázatosság kell meghatározza a cionista politikát.

A politikai módszerek gyökeres megváltoztatása azonban a szervezeten belül kell megkezdődjen. A cionizmus végcéljának tudatos háttérbeszorítása el kell tűnjön a cionista diplomáciából. A dolgoknak ilyen való leplezése, elrejtése nem alkalmas arra, hogy enyhébb színben tűnjünk fel az angolok és az arabok szemében, mint ahogy eddig elképzeltük. Sőt ellenkezőleg: ez inkább fokozza a bizalmatlanságot. Az eddig alkalmazott burkolt diplomácia csak tüzelőanyaggal szolgál az arab tömegek uszítóinak és szabad teret enged bármilyen elferdített és felfújt értelmezésnek.

Angolok és arabok egyaránt meg kell értsék, hogy a mi szándékaink becsületesek és nincs szükségünk arra, hogy céljainkat leplezzük. Az arabokkal meg kell értenünk, hogy mi tisztességes és humánus megoldást akarunk a közöttünk fennálló problémákat illetően.

Ebben a tekintetben fontos jelentősége van az országfejlesztési tervnek, függetlenül annak gazdasági jelentőségétől. Az országfejlesztési terv, amely az arabok életstandardjának emelését is célozza, igen alkalmas arra, hogy gazdasági úton elősegítse a két nép közötti közeledést. Természetes azonban, hogy az országfejlesztési terv csak abban az esetben lesz elfogadható számunkra, ha a két és félmillió fontos államkölcsont igazságos elosztás alapján fogják hasznosítani, ha az arab mezőgazdaság fellendítése és a földnélküli arabok letelepítése mellett: kielégítő összeget fognak fordítani a zsidó kolonizációra és a zsidó mezőgazdaság hitel igényeinek kielégítésére.

A cionizmus helyzete azonban a szervezeten belül is ép oly kritikus mint a külpolitika terrénumán. A legjobb energiákat felölő pártviszályok, a szervezeti erősség és fegyelem hiánya sulyosan megrongálta a cionista szervezet épületét. A cionista mozgalom és a cionista szervezet szanalása a pártviszályok radikális likvidálását, a szervezeti és pénzügyi adminisztráció, valamint az országépítő módszerek gyökeres megváltoztatását követeli.

A XVII. kongresszus fordulópontot kell jelentsen a mozgalom minden ágában és új utakat kell megjelölnie a cionista politika és a zsidó országépítés számára. Ennek szimbóluma az, hogy tizenkét esztendő folytonossága után nem Weizmann Chaim fogja megnyitni a cionista parlamentet. Weizmann már a lemondott elnök szerepében fog részt venni ezen a kongresszuson. Kétségtelen, hogy az ő személyében az jakuri zsidó történelem egyik legmarkánsabb egyénisége vonul vissza a zsidó nemzeti mozgalom

éléről, a cionizmus azonban hatalmasabb, erősebb a vezér személyiségénél, az egyéni nagyságnál. Weizmann lemondását a cionizmus mai helyzete, a mostoha politikai adottságok kényszere diktálta, mert olyan metódusokra van ma szükség, amelyek nem tudnak beilleszkedni Weizmann elgondolásaiba és koncepciójába.

Ilyen körülmények között a kongresszusnak egyik legsúlyosabb feladatát fogja képezni a vezetőség kérdése. Minden jel arra mutat, hogy Weizmann lemondásával a pártközi koalíció utját akarta szabaddá tenni, ami kétségtelenül az adott helyzet parancsoló szükségessége. A kongresszusi delegátusválasztások eredményei azonban váratlan meglepetéssel szolgáltak és a delegátusok összetétele komplikált feladat elé állítja a kongresszust.

A választások eredményei ugyanis világosan mutatják azokat az eltolódásokat, amelyek a küszöbön levő kongresszus összetételében fognak élni formában megnyilatkozni. A parlamentarizmus minden frontján észlelhető jelenség, hogy a szélső irányzatú pártok törnek előre a „centrum“ rovására, — pregnáns formában jutott kifejezésre a kongresszusi választások során is. A XVII. kongresszus színe és rétegződése kétségtelenül egészen más képet fog nyújtani, mint az eddigi kongresszusok. De a választási eredményektől eltekintve, lényeges eltolódások tapasztalhatók a pártok keretén belül is. Különösen a kalcionisták és a mizrachisták táborában.

Végeredményben két hatalmas és csaknem egyenlő erejű táborra fog oszlani a kongresszus. Az egyik oldalon a revizionistákat fogjuk látni a kalcionisták eltolódott frakcióival, a másik oldalon pedig a munkáspártok fognak küzdeni a közép- és nyugateurópai kalcionistákkal és esetleg a Hapoel Hamizrachi csoportjával. A radikálisok minden valószínűség szerint a munkáspártok oldalán fognak állani.

A többség kialakulása ilyen körülmények között teljesen bizonytalan. Azok a csoportok fogják ezt eldönteni, amelyek még „középuton“ állanak és az a tábor fog többségre jutni, amelyhez ezek a centrumban álldogáló frakciók fognak

csatlakozni.

A választási eredményeknek ilyen módon való kialakulásánál a legkézenfekvőbb természetesen az a kísérlet hogy egy széles alapokon nyugvó koncentrációt lehessen létrehozni. Ez a koncentráció képezi a kongresszus legfőbb és egyúttal legkomplikáltabb taktikai problémáját. A revizionistáktól eltekintve, a pártok programjaiban csaknem mindenütt megtaláljuk a koalíció szükségességének kihangsúlyozását. A kongresszus összetételének, a pártok rétegződésének és az erők kiegyensúlyozottságának meglepetésszerű kialakulása azonban csak egy részleges és egyoldalú koalíció lehetőségét helyezi kilátásba. Már pedig a mai sulyos helyzet olyan koalíciót követel, amely a cionista tábor túlnyomó többségére támaszkodik. A politikai sérelmek és szükségletek egyesítésre táborba kell tömörítsék a cionistákat, mert csak ez az egység képes arra, hogy a mai kritikus helyzetből egy jobb jövőbe mentse át a cionizmust. Pártérdéken felülemelkedve, pártszenvédélytől mentesítve, át kell haszna a kongresszust a helyzet komolysága és nagy felelősség teljes tudata. Radikálisan likvidálnia kell a haszontalan pártviszályokat, helyre kell állítsa a mozgalomban a fegyelmet és a szervezeti egységet és meg kell teremtsen azt az eleven és erőteljes instrumentumot, amely visszaadja a cionista mozgalom és a cionista szervezet tekintélyét és haterejét, hogy felszabadító és építő misszióját teljesíthesse úgy a Galuthban, mint az Ereczben.

Ennek eléréséhez azonban le kell szálljunk az illúziók világából a valóság felismeréséhez és az adottságok reális értékeléséhez. Ne legyünk csodavárok egy új vezetőség irányában. Lehet hogy azoknak, akik ma egy jobboldali, maximális programmal fellépő vezetőség hívei, holnap alapos csalódásban lesz részük. Ilyen csalódások alapjában rendíthetik meg a cionizmust. Eppen ezért tetterős, kompakt cionizmust kell megteremteni, amely a holnap csalódásaival, veszedelmeivel szemben megrendíthetetlen, acélos erővel bír.

Egy új korszak kezdetét kell jelentsen ez a kongresszus, amely korszaknak legfőbb kritériumát: a realpolitika adja meg.

Bernard Shaw nem utazik Oroszországba

Álhírek az angol író utjáról

Berlin, június 27. Az egész világsajtót bejárta néhány héttel ezelőtt az a hír, hogy Bernard Shaw a nyáron Oroszországba utazik. A lapokban megjelent hírek szerint Bernard Shaw azt a régi szándékát valószínűsíti meg az utazással, hogy az oroszországi viszonyokat közvetlen tapasztalás alapján ismerje meg. Állítólag Stali nmeghívott küldött Shawnak s az angol író egy tudósokból álló bizottság kíséretében fogja beutazni Oroszországot. A lapjelentések az utazás dátumát is közölték, e

szerint Shaw augusztus 5-én indult volna el Oroszországba s Moszkvát, Leningrádot és Charkovot látogatta volna meg.

Bernard Shaw az elmúlt napokban levélben közölte Siegfried Trebitsch-sel, műveinek német fordítójával, hogy azok a hírek, amelyek szerint Stali meghívására Oroszországba utazik, nem felelnek meg a valóságnak. Egyáltalában még gondolatban sem foglalkozik azzal, hogy a nagy melegben ilyen hosszú utra menjen.

Tíz éven keresztül tízmillió aranyfrankot folyósít az olasz kormány Albániának

Róma, június 27. Az olasz kormány hivatalos közleményt adott ki arról a kölcsönről, amelyet Olaszország Albániának fog nyújtani. A közlemény szerint az Albán kormány költségvetési deficitje fedezésére pénzügyi támogatást kért az olasz kormánytól. Az albán kormány azt kérte, hogy az olaszok tíz éven keresztül évi tízmillió aranyfrankot bocsássanak rendelkezésére.

A fasiszta kormány, hiven az Albániával szemben folytatott eddigi barátságos politikájához, felszólította tiranai követét, hogy közölje az albán kormánnyal, hogy a fasiszta kormány elvileg elfogadja ezt a pénzügyi operációt, hogy ezzel is bebizonyítsa, mennyire szívén fekszik Albánia érdeke és annak pénzügyi szanalása. Végül hangsúlyozza a közlemény, hogy Olaszország éventként 10 millió aranyfranknyi kölcsönt folyósít tíz éven keresztül kedvező feltételek mellett. A feltételek sze-

rint ugyanis Albánia csak akkor fogja megkezdni a kölcsön visszafizetését, ha azt költségvetési viszonyai megengedik.

Ezzel a hivatalos közleménnyel kapcsolatban a fasiszta sajtó tiranai jelentéseket közöl, amelyek szerint az albán parlament rendkívüli ülészkra ült össze Tiranában és a kormány jelentést tett az Olaszországgal megkötendő kölcsönről. Ezt a kölcsönt meg ebben az évben kibocsátják, hogy már az 1931—32. évi költségvetés deficitjét fedezhesék belőle. A kölcsön összegét elsősorban gazdasági és közoktatási célokra fordítják. A kormány azt is közölte a parlamenttel, hogy a kölcsön visszafizetése csak akkor fog megkezdődni, ha az albán költségvetés bevételei elérik a 50 millió aranyfrankot. A parlament jóváhagyta a kormány bejelentéseit és rövidesen újból össze ül a kölcsön szerződés ratifikálására.

Női, férfi ruhákat igen olcsón fest tisztít

CZINK, Clu

HIL

Az UJ KELET az
bánsági zsidó
Főzserkesztő: J
Felelős szerkesztő
Bnkaresti s
Hátszeg Ernő, S
Cikkeink utánnyom
megjelölésével

— Egy volt belga
gazdolt egy autó.
Vantier belga szemé-
miniszter, tegnap au-
dozatul. A volt min-
szermélyautó. Sulyo-
kórházba szállította
meghalt.

— Fialatabbnak a
tartóztatták. Münch-
nagy bajor cég titká-
a rendőrség nem kö-
előtt egyik londoni
meg. Mivel fiatalab-
mint amennyi a va-
lapon éveinek szám-
töltötte ki. A bejele-
alkalmával a loeber-
állapította, hogy egy-
idős nőt kövöznek.
tatták és hiába bizon-
mert még évszámán-
egyveztek a körözle-
amíg a személycseré-
ség segítségével tis-

— A modern tánc
gol királyi udvarba.
Az idei szezon legna-
donban, hogy öt évi
kingham-palotában.
udvari bál lesz. Még
kelt, hogy Mary kir-
a hagyományos tollb-
a nőknek ilyen alka-
kellett viselni és köz-
er elő, sőt a modern
megy, hogy tangót
vettek a táncrendbe.

— Greta Garbo r
Hollywoodból jelent
ismert filmszínésznő
tegen fekszik itteni
éből felszivárgott h-
sulyos és minden val-
fog mondani a film-
helyt állapota lehet-
hajózik át, hogy val-
ban gyógyulást keres-

— Francia társalg-
kek részére. Gergely
jai tanárnő július 1-
cia nyelvű társalg-
összejöveleteket tart-
kek részére. A szür-
delelőtt, vagy délu-
lej. Bővebb felvilá-
Kató Monostoriut 58

— Meghaltak a fa-
sától. Londonból jel-
tüzérhadnagy egy m-
től fagyasztott fogly-
Feleségével együtt
exotikus madarat.
rosszul lettek. A tü-
felesége haldoklik. A
tök csontját megett-

— Mü. (Acetat) s
A sok kár és panas-
zett történjen a r-
60—70 °C. meleg va-
melegebb hőkök
anyagát feloldja és
folyékony maradnak
toltok sem vegyi tis-
sel nem távolíthatók
gositást a Czink-cég

—1165 évi fegyház-
ék a szilicciai hirhe-
agját. Sciacából je-
Sciaca város törvény-
árgyalta a rettegett
anda bűnügyét, me-
van. A banda 1910 é-
eg büncselekményt k-
nak valóságos réme-
árdette ki az itélete-
ádlottat felmentette
ogytigiani, tizenkettő-
a többieket pedig egy-
örtönre ítelt a bírós-
zesen 1165 évi bünte-
hirdetése után nagy-
hírteltek lázongani ke-
agdoszták az esküdtel-
teremőrök és cse-
hezen tudták megf-

